

Sınır Nerede?

Emin Reşah

12612

Neden sadece kendi hayallerimi görüyorum? Başkalarının hayallerine dair bir fikrim yok, onları görmedim, en fazla *biliyorum*. Ama bu bilgi de *yetersiz* bilgi. Kendi hayallerim kadar net değil.

Bir ben var mı? sorusunun üzerinden gidelim bugün. Diyorlar ki, *kendi sınırlarını nasıl tayin edeceksin?*

İnsan kendi sınırlarını tayin edemiyor, çünkü sınır tayin etmeye çalıştığı şey de kendine dahil. Bir terazinin ağırlığını kendisiyle ölçmeye benziyor bu. Terazinin kendi ağırlığını ölçemiyor olması, bir ağırlığı olmadığı anlamına gelmez. İnsanın kendi sınırlarını bilemiyor olması da, bir sınırı olmadığı anlamına gelmez.

Benlik işte bu sınırlara verdiğimiz isim. İnsanın bu sınırları, zihninin, hayalinin, bedeninin, dünyasının sınırlarından çizmeye çalışması normal ancak zihni de, hayali de, bedeni de, dünyası da bu sınırların *içinde* olduğundan, ufuk gibi, daldıkça ilerliyor *benliğin sınırları*.

Bunun altından kalkmak için insanın başka bir *referans* tayin etmesi gerek, ancak kendini bırakıp, başka bir referans bulamıyor. Astral seyahate çıkıp, bedenlerini terkettiğini iddia edenler bile bunu *kendilerini yanına alıp* yapıyor. Kendimize başka bir referans bulmamız da mümkün değil, çünkü o referans da sınırların içinde kalmak zorunda. Sınırların içinde kalan referans ise, ister istemez, *benlik* ile aynı ufka sahip oluyor. *Benliğimi Allah'a göre belirleyeceğim* demek, insanın Allah'ı *anlayışını* referans yapması demek ve bunun da, uzun uzun düşündükten sonra bu anlayışın da *benliğin* bir parçası olduğunu kabul etmek zorunda.

İşte bu sebeple solipsizm çok çekici bir pozisyon olarak görünüyor bana. İnsanın sadece kendinden ibaret bir bilinç olması. Hepsi *benlik* ve aynı zamanda *hiçbiri*. Bununla beraber, bunun aslında sorudan kaçmak olduğunu da biliyorum. *Eğer yeryüzünde sadece sen varsan, neden bu yazıyı yazmaya çalışıyorsun, sussana!* diyeceklerle bir cevabım yok.

Çünkü solipsist olsam da, *oyunu hakkıyla oynamaya* inanmış olabilirim. Varlık ve oluş *benim* sahnemse, bu sahnede güzel bir oyun çıkarmaya çalışabilirim. Seyircinin de, diğer oyuncunun da, aslında oraya *benim* tarafımdan yerleştirilmiş kuklalar olduğunu *bir an için* unutabilirim. Belki oyunun hakkını vermek

için yazıyorumdur.

Ancak bunun da devamı yok. İnsan dünyasına *gerçek* muamelesi yaptığı sürece, onun *yalan* olduğuna şahit oluyor ve ona *yalan* muamelesi yaptığında, dünyası ona gerçek olduğunu hatırlatıyor. Kendimi bir oyunda hissettiğim oldu, bununla beraber bu oyunun sadece benimle alakalı olduğunu düşünmek, imkansız.

Yürürken karşıdan gelen insanların yüzüne bakmayı severim. O an ne düşündüklerini, ne konuştuklarını anlamaya çalışırım. Hayatları nedir, nereye giderler, o an akıllarında ne vardır merak ederim. Eğer *oyuncu* ben olsaydım, bu kadar insan yaratıp da kendime bu kadar zorluk çıkarmazdım. Bu soruları soracağım, her daim soracağım üç beş kişi yeterdi. Düşünmeyi bilen üç beş kişi.

Yeryüzünde lüzumsuz insanın çok olduğuna kanaat ettikten ve merak ettiklerimin *muhtemelen* bu lüzumsuz insan kadrosuna dahil olduğuna inanmaya başladıktan sonra, bir asayla yollarını kesip, *ne düşünüyorsun* deme hayallerimi terkettim. Hala merak ediyorum ama sonra cevabını şöyle veriyorum: Şu adama ne düşündüğünü sorsan, bir cevap veremez, karşıdaki kızları kesiyor; o kızlara ne düşündüklerini sorsan, onlar da cevap veremez, alık alık vitrin seyrederler, seyredilen vitrinin yanında sigara içen tezgahlara ne düşündüğünü sorsan, en iyi ihtimalle akşam sevgilisine nasıl çemkireceğini anlatır. Yani, insanların ekseriyetinin *tek tek* ne düşündüklerinin hemen hiçbir ilginçliği yok. *Peonlar*. Hah. Ama bir araya geldiklerindeki cümbüş, o kurgular, sokakta karşılaşan tanıdıklar, birbirine çelme takmaya çalışıp düşenler, insanların basit isteklerinden ortaya çıkan bu karımkarmaşık dünya, işte bu çok fantastik.

O sebeple *benliğin sınırları* dediğimizde, cevap veremiyor olmamın sebebi, o dünyanın içindeki bir parçanın, diğer tüm parçalara bağlı olması. İnsan *ben*, *ben*, *ben* diye başlıyor hayata, ancak bu *ben nedir?* diye devam ettiğinde, o kadar sarıh bir cevap alamıyor. Kendimi hep aynada veya film ve fotoğraflarda seyrederim. Belki aynaların, fotoğrafların, bilgisayar ekranlarının arkasındaki *seytan* bana kendimi böyle gösteriyor ama başkaları beni böyle görmüyor; belki onlar benim kendimde gördüğümünden başka bir yüz görüyorlar. *Yüz* ve *ayna* yerine, hemen bütün diğer özelliklerimi koyabilirsin: Bilgimi başkalarının bilgisinde, lisan kullanımımı başkalarının lisanında, aklımı başkalarının aklında görebildiğim ölçüde tanıyorum. O sebeple işte, *sınır nerede?* dediğinde susmak-tan başka aklıma gelen yok.